

บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
TEACHER'S ROLES IN PROMOTING PERSONAL SAFETY SKILLOF PRESCHOOLERS IN
SCHOOL UNDER DEPARTMENT OF EDUCATION BANGKOK METROPOLITAN
ADMINISTRATION

Received: July 15, 2024

Revised: October 11, 2024

Accepted: November 1, 2024

พิมพ์ลักษณ์ ชมพูวีรกุล*, ปันฐธรณ์ จารุชัยนิวัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Pimluksamee Chompooveeragul*, Panutsorn Jaruchainiwat,

Faculty of Education, Chulalongkorn University

* Corresponding author, E-mail: pigpangpangpig.5@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 (อายุ 4 - 5 ปี) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) จำนวน 330 คน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามครูอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.38) โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การดูแลและให้ความช่วยเหลือ ($\bar{x}$ = 4.58) รองลงมาคือ ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ($\bar{x}$ = 4.32) และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ($\bar{x}$ = 4.26) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความปลอดภัยส่วนบุคคล / เด็กวัยอนุบาล / บทบาทครู

ABSTRACT

The purpose of this research was to study teachers' roles in promoting personal safety skills of preschoolers in Bangkok in 3 aspects which were 1) care and assistance 2) empowering children and 3) collaboration with parents. Samples were 330 teachers for kindergarten years 1 - 2 (ages 4 - 5 years) in schools under the Bangkok Education Office (Bangkok), Classified by school size, including small schools. medium sized school and large schools. The research instruments were questionnaire form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The research finding found that teachers' roles promoting personal safety skills of preschoolers at high level ($\bar{x}$ = 4.38) The aspects which the highest level were care and assistance aspect ($\bar{x}$ = 4.58), next is empowering children aspect ($\bar{x}$ = 4.32) and working with parent aspect ($\bar{x}$ = 4.26) respectively.

Keywords: personal safety / preschool / teacher's role

บทนำ

เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากความรุนแรง การถูกทำร้าย การถูกละเลยทอดทิ้ง และการถูกแสวงประโยชน์ ประเทศไทยมีเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงทั้งจากคนแปลกหน้าและคนรู้จักในรูปแบบต่างๆ เฉลี่ย 52 คนต่อวัน หรือเฉลี่ย 2 คน ในทุกๆ ชั่วโมง โดยมีสถิติว่าในแต่ละเดือนเด็กอายุ 1-14 ปี ประมาณ 3 ใน 4 คน ถูกสมาชิกในครอบครัวกระทำรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ อย่างน้อยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น เด็กราว 4.2 คน ในทุกๆ 100 คน มีแนวโน้มที่จะถูกล่วงละเมิดทางกายอย่างรุนแรง และมีเด็กมากกว่า 10,000 คน ถูกกระทำรุนแรง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกระทำรุนแรงทางเพศ (ยูนิเซฟไทยแลนด์, 2017) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการถูกกระทำรุนแรงและถูกล่วงละเมิดในรูปแบบต่างๆ นี้ส่งผลต่อเด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาวทั้งในด้านจิตใจ สังคม ร่างกาย ยิ่งไปกว่านั้น หากเด็กถูกทารุณกรรมในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงไม่เกิน 2 ปี จะส่งผลอย่างร้ายแรงต่อพัฒนาการทางสมองของเด็ก (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2017)

เด็กวัยอนุบาลเป็นวัยแห่งความอยากรู้อยากเห็นแต่ยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดี จึงมีโอกาสสูงที่จะถูกชักจูงไปโดยง่าย เป็นเหตุให้เด็กได้รับอันตรายทั้งจากคนรอบตัว คนแปลกหน้า รวมถึงความไม่ระมัดระวังของตนเอง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคล Benaroya (2017) กล่าวว่า การมีความเข้าใจเรื่องทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลช่วยให้เด็กมีความตระหนักถึงสถานการณ์ที่ไม่น่าไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้เมื่อต้องเผชิญกับคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (2018) กล่าวว่า เด็กวัย 4-6 ปี ควรได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการอยู่รอดปลอดภัยด้วยตนเอง ได้แก่ ทักษะการคุยกับคนแปลกหน้า การปฏิเสธความใกล้ชิดและการสัมผัสที่ไม่เหมาะสม

การส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสามารถเริ่มสอนให้เด็กได้ตั้งแต่เด็กวัยอนุบาล ผลงานวิจัย Wurtele and Owens (1997) พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยและมีทักษะในการเอาตัวรอดออกจากการตกเป็นเหยื่อได้ โดยเด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกฝนทักษะทางพฤติกรรม (Behavioral Skill Training; BST) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ และสามารถบอกผู้ใหญ่เมื่อตนเองรู้สึกไม่ปลอดภัยได้ Leonard (2010) กล่าวถึง ทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เด็กจำเป็นต้องมี คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงของตนเองที่เกิดจากผู้ใหญ่ การไว้วางใจผู้ใหญ่อย่างเหมาะสม และทักษะการสื่อสารและนำตัวเองออกจากสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตรายเมื่อไม่มีผู้ใหญ่

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยส่งเสริมทักษะความปลอดภัยให้แก่เด็ก เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กทรงมาจากครอบครัว Leonard (2010) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในการส่งเสริมความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กอนุบาลไว้อย่างครอบคลุม แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การจัดเตรียมสถานการณ์ให้เด็กฝึกปฏิบัติในการพูดปฏิเสธ การเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเองเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่รู้สึกอึดอัดใจ การสอนเด็กเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของร่างกายของตนเอง การกระตุ้นให้เด็กมีความไว้วางใจต่อผู้ใหญ่ และการไม่มีความลับกับผู้ปกครองและครู การดูแลเด็กตลอดเวลา และการสอนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่เด็ก Qatar Foundation (2019) ได้ระบุเพิ่มเติมถึง บทบาทครูในการส่งเสริมความรู้และทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กในการป้องกันตนเองในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยไว้ 5 ประการ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ ประเภทแรก เป็นการทำงานกับเด็ก ประกอบด้วย การเสริมพลังให้แก่เด็กโดยให้ข้อมูลและทักษะที่เหมาะสมกับวัย การทำงานกับเด็กเป็นรายบุคคล การให้คำปรึกษาแก่เด็ก และการทำงานกับเด็กที่ถูกแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเพื่อป้องกันการเกิดเหตุการณ์ซ้ำ และประเภทที่สอง เป็นการทำงานกับผู้ปกครอง ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้ปกครองเพื่อสร้างความตระหนักและทักษะในการดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็ก นอกจากนี้ Fitzgerald and Shiller (2014) กล่าวถึง บทบาทครูในการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กอนุบาล ดังนี้ การเสริมพลังเด็ก โดยใช้ภาษาและวิธีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก การเคารพในสิทธิของเด็ก การเอาใจใส่เด็กทุกคนที่มีความเสี่ยง การเข้าให้ความช่วยเหลือเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับเด็ก การสอนเรื่องที่เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ การฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์เสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นให้แก่เด็ก และการทำงานกับผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้อง

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศและเป็นศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางสังคม มีสาธารณูปโภคต่างๆ ครบถ้วน อีกทั้งเป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศคือ 5,666,264 คน (ราชกิจจานุเบกษา, 2020) คิดเป็น 3,612 คน ต่อตารางกิโลเมตร (ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร, 2019) จึงนำมาซึ่งปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและความแออัดของประชากร รวมถึงปัญหาด้านคุณภาพชีวิต และจากผลการศึกษาของ Breyer and Mcphee (2015) พบว่า พื้นที่ที่มีความแน่นของประชากรสูง เช่น ในสังคมเมือง จะมีอัตราการล่วงละเมิดเด็กสูงกว่าพื้นที่เขตชนบท เนื่องจากมีความยากจนและมีอัตราการหมุนเวียนของประชากรที่สูงกว่า สอดคล้องกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2013) ที่ระบุว่า กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ทำร้ายกันมากที่สุดและมีความรุนแรงในครอบครัวสูงสุดในประเทศไทย และจากผลการ

สำรวจของไทยพับลิกา (2016) ระบุว่าเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่าความปลอดภัยกรุงเทพมหานครของไทยอยู่อันดับสุดท้ายจากทั้งหมด 8 เมืองใน 7 ประเทศ ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้กับเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนของกรุงเทพมหานคร มีนโยบายการรับนักเรียนโดยสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนรับนักเรียนโดยยึดหลักความเป็นธรรมและความเสมอภาคเปิดรับนักเรียนทั้งเด็กไทยและเด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่สัญชาติไทยให้มีโอกาสเข้าศึกษาอย่างเท่าเทียมโดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจแต่ละพื้นที่พบว่าครอบครัวนักเรียนกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีเวลาช่วยดูแลนักเรียนเรื่องการเรียน นักเรียนย้ายตามผู้ปกครองทำให้ต้องย้ายหรือออกกลางคันส่งผลกระทบต่อการศึกษา (เอกสารกลุ่มงานแผนงานและสารสนเทศ, 2564) โดยในสำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา (2560) ได้ระบุถึงผลการประกันคุณภาพของโรงเรียนระดับปฐมวัยจาก 429 โรงเรียน ได้รับประกันคุณภาพระดับดีมาก 253 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 59 โดยมีโรงเรียนที่ได้รับการประเมินในระดับดี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่ต้องปรับปรุงจำนวนมากถึง 174 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 41 นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) ได้ระบุถึงอุปสรรคของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครไว้ว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียนทำให้นักเรียนมีความเสี่ยงด้านยาเสพติด ท้องในวัยเรียน และอุบัติเหตุ และจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานและสนับสนุนโรงเรียนได้เท่าที่ควร จากปัจจัยเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงกอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะไม่ได้รับความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจเนื่องจากอยู่ในบริบทและสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่ออันตราย

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยแก่เด็กปฐมวัยมุ่งศึกษาแบบเจาะจงเฉพาะด้าน ได้แก่ งานวิจัยของ ปราลป พรหมล้วน (2006) ศึกษาเกี่ยวกับ การสอนเรื่องการสัมผัสและทักษะการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางเพศในเด็กกอนุบาล โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางคอแหลม มุ่งเน้นเรื่องการป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ งานวิจัยของพัชรา พานทองรักษ์ (2018) ศึกษาเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคละครเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล มุ่งศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในบ้านและโรงเรียน และความปลอดภัยจากการใช้ถนน และงานวิจัยของเปมิกา ไทยชัยภูมิ (2019) ศึกษาเรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง และด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย โดยยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลที่เกิดจากการกระทำของบุคคลโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ และด้านการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล และเป็นแนวทางแก่โรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทักษะในเรื่องดังกล่าวให้แก่ครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมเด็กวัยอนุบาลให้มีความสามารถในการป้องกันตนเองและเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่เป็นอันตรายได้อย่างปลอดภัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก
บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร	1. ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก
	1.1. การให้ความรู้เกี่ยวกับความ
	1.2. การฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์
	2. ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ
	2.1 การป้องกันอันตรายให้กับเด็ก
	2.2 การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเกิดเหตุการณ์
	3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง
	3.1 การสร้างความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก
	3.2 การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยแก่เด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 (อายุ 4 – 5 ปี) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) แบ่งโรงเรียนตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่

กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 (อายุ 4 – 5 ปี) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.) แบ่งโรงเรียนตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 330 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1973) และกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นในการทดสอบเท่ากับ .95 และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยกำหนดจำนวนครูในโรงเรียนแต่ละขนาดในสัดส่วนเท่ากัน ได้จำนวนครูในโรงเรียนแต่ละขนาดจำนวน 110 คน แบ่งเป็นครูชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระดับละ 55 คน และผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการจับฉลากและใช้ครูทั้งโรงเรียนเป็นตัวอย่าง ได้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 51 โรง โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 27 โรง และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 12 โรง รวมทั้งหมดจำนวน 92 โรง สุ่มจำนวนครูตามจำนวนที่กำหนด หากจำนวนครูในโรงเรียนที่สุ่มมาเกินจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยใช้วิธีจับฉลากครูในโรงเรียนเพื่อให้ได้จำนวนครูเท่าจำนวนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล

2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและข้อคำถามในแบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยกำหนดจำนวนข้อและค่าน้ำหนัก

2.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และเติมคำตอบจำนวน 8 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนเด็กในห้องเรียน ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ในการดูแล/ช่วยเหลือเด็กวัยอนุบาลที่มีความเสี่ยงหรือได้รับอันตรายส่วนบุคคล และประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก จำนวน 16 ข้อ ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ จำนวน 16 ข้อ และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง จำนวน 16 ข้อ

ผู้วิจัยกำหนดความหมายของการปฏิบัติแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ/ทุกครั้ง
- 4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง
- 2 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย/ไม่ปฏิบัติเมื่อมีโอกาส

2.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ IOC (Index of Item – Objective Congruence) เป็นรายข้อโดยกำหนดการตัดสินความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหา ต้องมีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับโครงสร้างและนิยามที่ต้องการวัด พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 – 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ย IOC ทั้งฉบับคือ 0.92 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จำนวน 40 คน จากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานครประกอบด้วย และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แสดงว่าแบบสอบถามคุณภาพสูง จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน โดยผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือและนัดหมายวันเวลาในการส่งแบบสอบถามให้กับทางโรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการแจกแบบสอบถามให้กับครู พร้อมนำหนังสือขอความยินยอมในการเข้าร่วมงานวิจัย (Consensus form) ให้ครูลงนาม และนัดหมายการรับแบบสอบถามคืน โดยผู้วิจัยเป็นผู้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ในกรณีที่ครูไม่สะดวกตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะอำนวยความสะดวกโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปให้ โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่ม มีนาคม 2566 สิ้นสุด สิงหาคม 2566 กรณีที่ครูส่งแบบสอบถามล่าช้า ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามและนัดหมายวันเวลามารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองอีกครั้ง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายในเวลาที่นัดหมายและนำแบบสอบถามและแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบโดยพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยได้แบบสอบถามกลับคืนรอบแรกจำนวน 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.7 กรณีที่ครูส่งแบบสอบถามล่าช้า ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามและนัดหมายในเวลารับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองอีกครั้ง และได้รับแบบสอบถามกลับมาเพิ่มอีก 199 ฉบับ รวม 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.0

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลโดยดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ป้องกันและวางแผนเฝ้าระวังความเสี่ยง ความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นในการเก็บข้อมูลการวิจัย ข้อมูลใดที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม จะถูกรักษาเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลจะมีเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกทำลายทันทีภายใน 1 ปีหลังเสร็จสิ้นการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับชั้นที่สอน จำนวนเด็กในห้องเรียน ประสบการณ์ในการสอน ประสบการณ์ในการดูแล/ช่วยเหลือเด็กวัยอนุบาลที่มีความเสี่ยงหรือได้รับอันตรายส่วนบุคคล ประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กอนุบาลใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของครู (วัฒนา สุนทรชัย, 2551) มีดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง การปฏิบัติหรืออยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครู

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.3 สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 ส่วนใหญ่มีจำนวนเด็กในห้อง 20 – 30 คน คิดเป็นร้อยละ 75.3 มีประสบการณ์ในการสอนเด็กเป็นเวลา 3-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.0 ครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการดูแลและช่วยเหลือเด็กวัยอนุบาลที่มีความเสี่ยงหรือได้รับอันตรายส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 97.0 และส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 90.0

2. บทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวม

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.38) โดยด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดโดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58) รองลงมาคือ ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก ($\bar{x}$ = 4.32) และด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ($\bar{x}$ = 4.26) ตามลำดับ โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเท่ากันทั้ง 2 ด้าน (ตารางที่ 2) สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวม

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=300)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก	4.32	0.75	มาก
2. ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ	4.58	0.60	มากที่สุด
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง	4.26	0.82	มาก
รวม	4.38	0.72	มาก

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในรายด้าน

2.2.1 ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติด้านการเสริมพลังให้แก่เด็กอยู่ในระดับมาก โดยครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมาคือการฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ (ตารางที่ 3) สรุปได้ดังนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การสอนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมาคือการสาธิตวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.38$)

2) การฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์ พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้ฝึกทักษะการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.32$) รองลงมาคือ การฝึกทักษะการสื่อสารเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.16$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=300)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.1. การให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย	4.40	0.71	มาก
1) การสอนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย	4.42	0.68	มาก
2) การสาธิตวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย	4.38	0.73	มาก
1.2. การฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์	4.24	0.79	มาก
1) การให้ฝึกทักษะการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย	4.32	0.77	มาก
2) การฝึกทักษะการสื่อสารเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย	4.16	0.80	มาก
รวม	4.32	0.75	มาก

2.2.2 ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ พบว่า ครูมีการปฏิบัติด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก โดยครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 องค์ประกอบ และมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเกิดเหตุการณ์ ($\bar{x} = 4.67$) รองลงมา คือ การป้องกันอันตรายให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ (ตารางที่ 4) สรุปได้ดังนี้

1) การป้องกันอันตรายให้กับเด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 องค์ประกอบย่อย และมีการปฏิบัติในระดับมาก 1 องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การดูแลเอาใจใส่เด็ก ($\bar{x} = 4.51$) รองลงมาคือ การสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยกับเด็ก ($\bar{x} = 4.46$)

2) การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเกิดเหตุการณ์ พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การสร้างความรู้สึกไว้วางใจให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.72$) รองลงมาคือ การดำเนินการช่วยเหลือเด็ก ($\bar{x} = 4.63$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=300)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
2.1 การป้องกันอันตรายให้กับเด็ก	4.49	0.70	มาก
1) การดูแลเอาใจใส่เด็ก	4.51	0.66	มากที่สุด
2) การสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยกับเด็ก	4.46	0.75	มาก
2.2 การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเกิดเหตุการณ์	4.67	0.50	มาก
1) การสร้างความรู้สึกไว้วางใจให้กับเด็ก	4.72	0.47	มากที่สุด
2) การดำเนินการช่วยเหลือเด็ก	4.63	0.53	มากที่สุด
รวม	4.58	0.60	มากที่สุด

2.2.3 ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง พบว่า ครูมีการปฏิบัติด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก โดยครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การสร้างความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.31$) รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยแก่เด็ก ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ (ตารางที่ 5) สรุปได้ดังนี้

1) การสร้างความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การสร้างทัศนคติที่ดีในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมาคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.21$)

2) การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 องค์ประกอบย่อย และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคลให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.54$) รองลงมาคือ การฝึกทักษะในการการดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็ก ($\bar{x} = 3.88$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=300)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3.1 การสร้างความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก	4.31	0.70	มาก
1) การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก	4.21	0.75	มาก
2) การสร้างทัศนคติที่ดีในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก	4.42	0.66	มาก
3.2 การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยแก่เด็ก	4.21	0.94	มาก
1) การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก	4.54	0.66	มากที่สุด
2) การฝึกทักษะในการการดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็ก	3.88	1.20	มาก
รวม	4.26	0.82	มาก

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนแต่ละขนาดโดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่าโดยภาพรวมครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{x} = 4.40$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{x} = 4.09$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน (ตารางที่ 6) สรุปได้ดังนี้

2.3.1 ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุกขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{x} = 4.41$) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{x} = 4.34$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{x} = 4.18$) ตามลำดับ

2.3.2 ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{x} = 4.58$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{x} = 4.53$) ตามลำดับ

2.3.3 ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนที่ครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติสูงที่สุด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{x} = 4.37$) รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{x} = 4.29$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาลในแต่ละขนาดโรงเรียน ในภาพรวม

รายการ	ระดับการปฏิบัติ (n=300)								
	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก	4.18	0.81	มาก	4.32	0.74	มาก	4.42	0.68	มาก
2. ด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือ	4.53	0.63	มากที่สุด	4.58	0.59	มากที่สุด	4.63	0.57	มากที่สุด
3. ด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง	3.57	0.90	มาก	4.29	0.79	มาก	4.37	0.74	มาก
รวม	4.09	0.78	มาก	4.40	0.70	มาก	4.47	0.66	มาก

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยพบประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูอนุบาลในการป้องกันอันตรายเกี่ยวกับความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการดูแลและให้ความช่วยเหลือสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่าครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเกิดเหตุการณ์ ($\bar{x} = 4.67$) โดยมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการป้องกันอันตรายให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.49$) โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูพบข้อมูลที่มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือครูอนุบาลไม่มีประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กวัยอนุบาลมากถึงร้อยละ 90.0 ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูอนุบาลให้ความสำคัญกับการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหลังเกิดเหตุการณ์และขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันก่อนเกิดเหตุการณ์ที่เป็นทั้งในเรื่องของการดูแลเอาใจใส่ การรู้จักข้อมูลสำคัญของเด็ก รวมถึงวิธีการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยกับเด็กในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการป้องกันอันตรายที่ถูกต้อง และจากการศึกษารวบรวมข้อมูลและงานวิจัยพบว่า โรงเรียน

หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญกับการป้องกันอันตรายส่วนบุคคลแก่เด็ก และไม่มีการจัดอบรมหรือจัดทำแนวทางที่เน้นการป้องกันอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กทั้งในเรื่องการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน (มรกด พุทธสุขะ, 1998, Carter, Bannon, and Jones, 1994) ดังนั้นโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมหรือมีการจัดทำแนวทางสำหรับครูที่ชัดเจนเพื่อให้ครูมีความรู้ในการป้องกันอันตรายแก่เด็กทั้งในเรื่องของการดูแลเอาใจใส่เด็กและการสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับความปลอดภัยกับเด็กซึ่งนำไปสู่การตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการป้องกันอันตรายส่วนบุคคลแก่เด็กมากขึ้น

2. การฝึกให้เด็กอนุบาลมีทักษะการเผชิญสถานการณ์ควรดำเนินการควบคู่กับการให้ความรู้เพื่อให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในการเอาตัวรอดเมื่อพบกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยได้ ผลการวิจัยในด้านการเสริมพลังให้แก่เด็ก พบว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.40$) รองลงมาคือด้านการฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดในองค์ประกอบการสอนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมาคือ การสาธิตวิธีการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.38$) การให้เด็กฝึกทักษะการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.32$) และการฝึกทักษะการสื่อสารเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{x} = 4.16$) ตามลำดับ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าครูมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้บอกหรือถ่ายทอดความรู้เรื่องความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กมากกว่าการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะในเรื่องดังกล่าว สอดคล้องกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2022) ที่กล่าวถึงการสอนของครูในปัจจุบันว่า ครูถ่ายทอดความรู้แบบสอนวิชาเน้นการท่องจำมากกว่าการให้เด็กลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้เด็กขาดภาวะผู้นำ และไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ในชีวิตจริง วิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กควรเป็นการเรียนรู้ผ่านลงมือทำ ฝึกฝนการปฏิบัติจริงและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เด็กฝึกฝน ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกทักษะการตัดสินใจ การป้องกันตนเอง การสื่อสารเพื่อเอาตัวรอดจากอันตรายหรือเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ รวมถึงการฝึกเล่าเรื่องราวเมื่อเจอเหตุการณ์หรือบุคคลที่ทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากความสำเร็จและความผิดพลาดจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกฝนทักษะที่สำคัญต่างๆ เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสาร การตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นทักษะที่เด็กสามารถนำมาปรับใช้ในการเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัยได้ดีกว่าการเรียนรู้ผ่านการท่องจำ (Castelán, 2024)

3. ครูควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติด้านการทำงานร่วมกับผู้ปกครองต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) ซึ่งต่ำกว่าด้านอื่น โดยครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบ คือ การสร้างความตระหนักในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก ($\bar{x} = 4.31$) และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยแก่เด็ก ($\bar{x} = 4.21$) ผลงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของมรกด พุทธสุขะ (1998) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาการคุ้มครองดูแลเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ นักเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า โรงเรียนไม่มีการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แสดงถึงการขาดความตระหนักของครูเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยอนุบาล เนื่องจากการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลนั้น ช่วยให้ครูเข้าใจพัฒนาการ ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมแต่ละวันของเด็กได้มากขึ้น ผ่านการสื่อสาร การแบ่งปันข้อมูลระหว่างครูกับผู้ปกครอง ซึ่งจะนำไปสู่การมีความเข้าใจร่วมกันในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กได้เป็นอย่างดี (Virtualschool, 2024) ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2560) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครได้ระบุว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานและให้การสนับสนุนโรงเรียนได้เท่าที่ควร จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าว ซึ่งจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูควรมีความตระหนักและเข้าใจในสภาพปัญหาและความแตกต่างของพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กแต่ละคน และควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2007) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กระหว่างครูและผู้ปกครองจะช่วยสนับสนุนให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าเด็กเจริญเติบโตได้ดีเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลและมีการทำงานร่วมกับครู (Karen et al., 2023) หากครูตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันกับผู้ปกครองจะส่งผลให้การส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กวัยอนุบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติในภาพรวมสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{x} = 4.40$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{x} = 4.09$) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังพบว่าครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติสูงที่สุดในทุกด้าน ขณะที่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติต่ำที่สุดในทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดกรุงเทพมหานครมีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่นำมาใช้ในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาลมากกว่า จากการลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามทำให้ผู้วิจัยเห็นข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแต่ละขนาด โดยในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางพบว่าไม่ต่างกันมากนัก กล่าวคือ โรงเรียนขนาดใหญ่มีพื้นที่สนามขนาดใหญ่ กว้างขวาง และเดินทางสะดวก แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีพื้นที่ไม่กว้าง มีสนามขนาดเล็ก บางโรงเรียนตั้งในบริเวณที่ห่างไกลจากถนนใหญ่ ใกล้ชุมชนแออัด และเดินทางลำบาก นอกจากนี้ขนาดที่ตั้งของโรงเรียนสามารถบ่งบอกถึงเศรษฐกิจของผู้ปกครองซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยแก่เด็ก ดังที่อดิรุจ ดือระ (2016) กล่าวว่า กรุงเทพฯ มีชุมชนแออัด 641 ชุมชน ประกอบด้วย 146,462 ครัวเรือน ประชากร 579,630 คน ร้อยละ 30 ของจำนวนดังกล่าวเป็นเด็กและเยาวชน โดยลักษณะของครอบครัวเด็กยากจนในกรุงเทพฯ มีอยู่ 15 กลุ่ม เช่น แรงงานเด็ก เด็กในชุมชนแออัด แม่ค้าแม่ค้า แม่ค้าแม่ค้า แม่ค้าแม่ค้า เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมดจะตั้งอยู่ในชุมชนแออัด สะท้อนถึงฐานะที่ยากจนของผู้ปกครอง และการจัดสรรงบประมาณโรงเรียนที่ไม่เพียงพอ สอดคล้องกับรายงานผลการจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 เงินอุดหนุนรัฐบาล หน่วยงานสำนักงานการศึกษา (2020) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร 50 เขต แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กถึง 5 เท่า ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการด้านต่างๆ ซึ่งการกระจายงบให้โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่แตกต่างกันนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กวัยอนุบาลมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กเนื่องจากความพร้อมและการสนับสนุนที่มากกว่าในหลายด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาลไปใช้เป็นแนวปฏิบัติของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคลแก่เด็กอนุบาล
- 2) หน่วยงานต้นสังกัดควรนำบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาล ไปใช้เป็นแนวทางจัดอบรมสร้างความเข้าใจแก่ครูอนุบาลเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาล

1.2 โรงเรียนอนุบาล

- 1) ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและกำหนดแนวทางของโรงเรียนในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาล
- 2) ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางของครูในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองในการดูแล สอดส่อง และส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาลเพื่อเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมให้ความรู้ครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาล
2. ควรมีการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทครูในการส่งเสริมทักษะความปลอดภัยส่วนบุคคลสำหรับเด็กอนุบาลที่อยู่ในบริบทของโรงเรียนไทยมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2022, 10 กันยายน). 'Never – Ending Story' (โรงเรียน) พัฒนาตนเอง ไม่มีวันสิ้นสุด ปฐกถาพิเศษ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช. <https://www.eef.or.th/tsqp-never-ending-story-100922/>
- ไทยพับลิก้า. (2016, 15 เมษายน). วารสารกรุงเทพ 2560 (2): "เมืองน่าเที่ยว" แต่ "ไม่น่าอยู่" เหตุเมืองไม่ปลอดภัย. <https://thaipublica.org/2016/04/bangkokpublica-2/>
- ปราลพ พรหมล้วน. (2006). การสอนเรื่องการสัมผัสและทักษะการป้องกันการล่อลวงละเมิดทางเพศในเด็กอนุบาล โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางคอแหลม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/11900>
- เปมิกา ไทยชัยภูมิ. (2019). การพัฒนากรอบแนวคิดบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *OJED*, 14(2), 1-11.
- พัชรา พานทองรักษ์. (2018). การเสริมสร้างทักษะความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 20(2), 323-338.
- มรกต พุทธสุขะ. (1998). การศึกษาการคุ้มครองดูแลเกี่ยวกับการล่อลวงละเมิดทางเพศนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2017, 28 กรกฎาคม). ความจริงของเด็กที่ถูกทำร้าย ตอนที่ 1. <https://www.thaichildrights.org/articles/article-violence/%20ความจริงของเด็กที่ถูกทำ-2/>
- ยูนิเซฟ ไทยแลนด์. (2017). *การคุ้มครองเด็ก*. <https://www.unicef.org/thailand/th/ภารกิจของยูนิเซฟ/การคุ้มครองเด็ก>
- ราชกิจจานุเบกษา. (2020). ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/024/T_0017.PDF
- ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. (2019). *กรุงเทพฯ ปัจจุบัน*. <http://www.bangkok.go.th/info/>
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2019). จำนวนห้อง 2562. <http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation/page/sub/14726/%E0%B8%9E%E0%B8%A82562>
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเอกสารกลุ่มงานนโยบายและแผนการศึกษา. (2560). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2560 สำนักงานการศึกษา*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2007). *แผนบริหารการสอนประจำปีทที่ 5*. <http://oservice.skru.ac.th/ebookft/270/chapter5.pdf>
- หน่วยงานสำนักงานการศึกษา. (2020). รายงานผลการจัดการงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 เงินอุดหนุนรัฐบาล. https://webportal.bangkok.go.th/public/user_files_editor/116/ITA/_รายงานการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี%20รอบ%206%20เดือน/O19%20รายงานการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ%20ประจำปี%20รอบ%206%20เดือน_65.pdf
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2018). *น่าห่วง! เด็กไทยเสี่ยงเสียชีวิตช่วงปิดเทอมสูง*. <https://today.line.me/th/pc/article/น่าห่วง+เด็กไทยเสี่ยงเสียชีวิตช่วงปิดเทอมสูง-QEwrOz>
- อดิรุจ ตือระ. (2016). *จากสลัมถึงห้องเรียน: บนเส้นทางที่ท้าทายและโอกาสไปถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กจนเมืองในมหานครกรุงเทพ*. <https://www.sdgmovement.com/2023/01/19/poor-children-bangkok-educational-access/>

ภาษาอังกฤษ

- Benaroya, M. (2017). *How to teach your child personal safety skills*. <https://www.parentmap.com/article/teach-personal-safety-lost-child>
- Braveheart. (2019, November 21). *Personal safety and your child*. <https://bravehearts.org.au/personalsafety#>
- Brayer, R. J., & McPhee, D. (2015). Community characteristics, conservative ideology, and child abuse rates. *Child Abuse & Neglect*, 41, 126-135.
- Castelán, J. (2024). *Learning-by-doing: A key methodology for skills development*. <https://www.iseazy.com/blog/learning-by-doing/>

- Fitzgerald, P., & Schiller, A. (2014). *Teaching young children about personal safety in ECE programs-challenging conversation*. <https://www.earlychildhoodwebinars.com/wp-content/uploads/2014/12/Slides-Teaching-Young-Children-about-Personal-Safety-in-ECE-programs.pdf>
- Leonard, V. (2010). *Child care health connections: Teaching young children habits for personal safety*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED510387.pdf>
- Qatar Foundation. (2019). *Arpan's personal safety education programme*. <https://www.wise-qatar.org/project/personal-safety-educational-programme-arpan-india/>
- Virtuallabschool. (2024). *Promoting family engagement: Communicating with families*. <https://www.virtuallabschool.org/fcc/family-engagement/lesson-3#:~:text=Positive%20communication%20and%20relationships%20with,to%20meet%20their%20child's%20needs>
- Wurtele, S. K., & Owens, J. (1997). Teaching personal safety skills to young children: An investigation of age and gender across five studies. *Child Abuse and Neglect*, 21(8), 805-814.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.